

Reactie op consultatie Wet toekomst pensioenen

Datum 11 februari 2021

Inleiding

Kernpunt van het nieuwe pensioenakkoord is dat voortaan een vaste premie overeengekomen moet worden. Dit wordt met fiscale wetgeving afgedwongen. Daarnaast moet op basis van de Pensioenwet, in ieder geval voor de toekomstige pensioenopbouw, overgegaan worden op een DC stelsel. Belangrijke reden hiervoor is om de intergenerationele solidariteit, die in de huidige DB stelsel ingerekend zit, weg te nemen. Dit wordt wenselijk geacht, ondermeer omdat de huidige financiële posities van de pensioenfondsen zo slecht zijn, dat daarmee de solidariteit onder druk is komen te staan.

Een andere belangrijke reden om een maximum te stellen aan de toekomstig af te dragen premie, is de volgende. De rente, waarop die premie tot dusverre is gebaseerd, is en blijft voorlopig zo laag, dat die premie hoog is, en veelal nog hoger gaat worden. Dit zou ongewenste effecten hebben voor arbeidsparticipatie en overheidsfinanciën. Vandaar dat de overheid nu een maximum wil stellen aan die premie van om te beginnen 30-33 procent van de pensioengrondslag.

Kanttekeningen

Maar is dat nu in alle denkbare situaties een zinvolle manoeuvre? Per definitie niet voor de zogenaamde slapende fondsen, want daar geldt geen nieuwe pensioenopbouw meer voor. Maar mogelijk ook niet als:

- in de pensioenregeling van een sterk vergrijsd fonds nog maar beperkte pensioenopbouw plaatsvindt en sprake is van een teruglopend premiedraagvlak,
- en sociale partners nadrukkelijk de wens uiten om vooral de zorggedachte (inclusief de intergenerationele solidariteit) als uitgangspunt te houden,
- en het fonds vermogend genoeg is om die zorggedachte met voldoende mate van zekerheid na te komen,
- en sociale partners volstrekt geen behoefte hebben aan een DC-regeling waar risico's meer bij de deelnemer komen te liggen en tot sterk fluctuerende pensioenuitkomsten leiden?

Zou het in dergelijke gevallen niet mogelijk moeten zijn om op de oude voet voort te gaan?

Stel nu dat er sociale partners zijn die het op grond van bovengenoemde kenmerken van het fonds niet opportuun achten om in te varen. De hoge mate van zekerheid een waardevast pensioen te bereiken, zal niet met het nieuwe DC stelsel bereikt kunnen worden, omdat de volatiliteit van de toekomstige beleggingsresultaten nu eenmaal niet wordt gemitigeerd door aanwezige buffers. Het kan zijn dat het pensioenresultaat later hoger blijkt te zijn geworden, maar het kan dan evengoed zo zijn dat het pensioenresultaat lager uitpakt. Vreemd genoeg dwingt de overheid deze veel hogere mate van onzekerheid in het pensioenresultaat nu af. Daarnaast zullen naar verwachting de administratiekosten oplopen, omdat twee administraties moeten worden aangehouden als gevolg van het niet invaren.

Daarbij dreigt er door de nieuwe premiestelling een situatie te ontstaan, dat oudere actieve deelnemers veel minder kunnen opbouwen dan hun voorgangers. Daarvoor is een compensatiemogelijkheid gecreëerd, bedoeld om het tekort aan toekomstige opbouw te mitigeren. Gedurende de compensatiefase wordt de fiscale premiegrens met 3 procentpunt verhoogd. Echter als de huidige benodigde premie de fiscale premiegrens al nadert, zal deze compensatiemogelijkheid weinig effect hebben.

De vraag die dan resteert is welke mogelijkheden er nog zijn om invulling te geven aan de wensen van sociale partners? Kan men bijvoorbeeld de huidige buffer zodanig verdelen dat alle deelnemers uitzicht hebben op dezelfde mate van zekerheid aangaande hun te bereiken pensioen? Met andere woorden, de voorzieningen, of beter gezegd: de individuele kapitalen, dienen dan bepaald te worden op een zogenaamde 'lasten minus baten' methode, waarbij die baten gebaseerd zijn op die vaste premie? Kortom, het fonds nu achter de schermen alsnog een 'fictief' doorsneepremiestelsel moet introduceren?

Waarom bestaat niet de mogelijkheid, ook voor toekomstige opbouw, in het oude stelsel te blijven, indien aangetoond kan worden dat dit in het belang is van de deelnemers, uiteraard met een premie die voldoet aan de fiscale kaders?